

NVDE-reactie op het wetsvoorstel Energiewet

Utrecht, 11 februari 2021

Geachte heer, mevrouw,

Met veel interesse heeft de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie kennisgenomen van het wetsvoorstel Energiewet dat tracht de energietransitie te ondersteunen en te stimuleren en een bijdrage te leveren aan het doel van een schone energievoorziening. Wij danken EZK voor het nauw onderhouden van contact met de sector voor de ontwikkeling van dit voorstel.

De NVDE is verheugd om te zien dat deze energiewet een gestructureerder geheel vormt dan de huidige Gas- en Elektriciteitswet. Bovendien sluit de Energiewet goed aan bij de afspraken zoals die gemaakt zijn in het Klimaatakkoord, zoals het opnemen van het 'verzwaren tenzij'-principe wat een kader biedt voor netbeheerders om te zoeken naar eerlijke alternatieven voor netverzwaringen vanuit een maatschappelijk wenselijk oogpunt. Wij nemen graag de gelegenheid te baat om te reageren op dit wetsvoorstel.

Wij zullen in onze reactie voornamelijk op hoofdlijnen reageren, omdat juridische uitwerking van artikelen afhangt van de concrete invulling van lagere regelgeving. De leden van de NVDE hadden onvoldoende tijd om de verschillende zienswijzes op detailniveau naast elkaar te leggen om te zien of er een oplossing was te vinden die recht doet aan de verschillende interne opvattingen. De NVDE zet het gesprek over de energiewet, en de uitwerking daar van, dan ook voort. Wij roepen het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat op om NVDE en andere stakeholders (in)formeel te betrekken bij de nadere uitwerking en/of aanpassing van principes en artikelen in de wet.

1. Structuur Energiewet en wisselwerking met AMvB's

Wij verwelkomen de heldere, logische structuur waarin deze nieuwe wet is gegoten. De onderverdeling in titels en afdelingen maakt de wet goed leesbaar.

De NVDE zou graag zien dat de memorie van toelichting meer aansluit op deze heldere structuur. Er zit nu veel onnodige herhaling van complete teksten in. De verwijzingen naar het Clean Energy Package en de nationale doelstellingen zijn zinnig, maar wat ontbreekt zijn de logische verwijzingen naar de titels, afdelingen en artikelen in de wettekst. Een suggestie is om de memorie van toelichtingen één op één de structuur van de wet te laten volgen en te verwijzen naar het Clean Energy Package en nationale doelstellingen.

De NVDE is het in beginsel eens met de keuze van het ministerie om de energiewet neer te zetten als framework, welke nader wordt uitgewerkt in verschillende AMvB's. Dit maakt deze wet adaptiever dan haar voorganger en biedt daardoor kansen voor verbetering en aanpassingen aan toekomstige innovaties. De keerzijde hiervan is dat er veel verwezen wordt naar AMvB's die nog niet zijn uitgewerkt. Dit maakt het lastig om te beoordelen hoe dit framework, inclusief nadere uitwerking in AMvB's, te duiden is en wat de (rechts)gevolgen hier van zijn. Het is noodzakelijk dat deze AMvB's zijn uitgewerkt vóór de parlementaire behandeling van deze wet.

EZK zal voldoende tijd moeten incalculeren voor de uitwerking van de AMvB's, omdat deze gevoelige discussiepunten zullen bevatten. Het is van groot belang dat de sector voor de totstandkoming van de lagere wetgeving betrokken wordt om brede steun voor het wetgevingspakket van de nieuwe energiewet te realiseren. De achterban van de NVDE is bereidwillig daaraan deel te nemen. De situatie zou zich voor kunnen doen dat bij uitwerking van de AMvB's blijkt dat de energiewet, zoals

die op dat moment geformuleerd is, niet als helder kader dient. Er moet dan ook een terugwerkslag komen op de wet. Dit zou plaats moeten vinden op het moment dat alle AMvB's er zijn, pas dan kan de wet in zijn geheel worden beoordeeld.

2. Goedkeuring en vaststelling van codes

Het is goed dat EZK kritisch kijkt naar de verhouding tussen wet en codes. Er zit een duidelijke logica in het verplaatsen van bevoegdheden omtrent de codes naar EZK. Er kleven echter ook wat nadelen aan deze aanpak.

Hoewel de Memorie van Toelichting refereert naar de codes en aangeeft dat ze in deze wetgeving worden opgenomen, is het onduidelijk waar welke delen van de codes precies gehandhaafd blijven. De NVDE roept dan ook op om een duidelijk inzicht te geven in waar welke (delen van) de codes terecht komen in de wet, door in de Memorie van Toelichting dan wel in de wet zelf eraan te refereren.

Daarnaast is er niet gespecificeerd hoe stakeholders betrokken worden bij de totstandkoming van de regelgeving over de netten. Iets waarvoor bij de ontwikkeling en aanpassing van de netcodes gestructureerde procedures in het leven waren geroepen. Wij stellen dan ook voor om soortgelijke procedures in te stellen en adaptief om te gaan met de regelgeving.

Bovendien vergroot het onderbrengen van de codes onder ministeriële regelgeving de verantwoordelijkheid bij EZK. Dit vraag dan ook om het vergroten van de capaciteit van EZK, waar nu al op geanticipeerd moet worden. Onderbezetting bij EZK zou leiden tot vertraging van procedures wat ook zijn weerslag zal hebben op de snelheid van de energietransitie. Bovendien blijft toetsing aan Europese codes door ACM als regulator essentieel.

3. Maak wetgeving en procedures transitieproof

De energietransitie neemt toe in snelheid en zal daardoor ook steeds sneller vragen om aanpassingen in wettelijke kaders. Wij zijn blij om te zien dat er in de wetgeving haakjes zijn ingebouwd welke flexibele nadere uitwerking mogelijk maken.

Desalniettemin, is deze wetgeving niet voldoende om voor lange tijd te dienen als wettelijke kader, omdat het niet het volledige energiesysteem beslaat. Zo is er geen wetgevend kader voor systeemintegratie en waterstof, terwijl deze onderwerpen de komende jaren een steeds grotere rol zullen spelen in de energietransitie. Het is van belang om de eerste randvoorwaarden te schetsen op deze onderwerpen. Er zijn namelijk al diverse projecten voor groene en blauwe waterstof en vormen van systeemintegratie (power to heat, power to gas, gas to power). Het kan hierbij in elk geval van belang zijn om enige experimenteerruimte te geven aan netbeheerders, marktpartijen en energie-gemeenschappen. Het is hierbij in elk geval van belang dat er experimenteerruimte is voor netbeheerders, marktpartijen en energie-gemeenschappen. Dit zou voorzien kunnen worden van tijd- en ruimterestricties om over stimulering te voorkomen. Een deel van onze leden zal individueel aangeven welke (andere) randvoorwaarden voor waterstof en/of systeemintegratie zouden moeten worden opgenomen.

Daarnaast is er nog geen duidelijke afstemming tussen de Energie-, Warmtewet en de Omgevingswet. Deze koppeling is van belang om tegenstrijdigheden te voorkomen. Hiermee wordt ook ingespeeld op de steeds meer met elkaar verweven rakende wetten. Dit geldt onder andere voor de uitfasering van gastransport in het kader van de 'wijkgerichte aanpak' ter uitvoering van het Klimaatakkoord. Er zal dan ook duidelijke (her-) afstemming moeten plaatsvinden tussen wetten die naar elkaar verwijzen, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan (mogelijke) innovaties in

het energiedomein. Voor de energietransitie is het van belang dat wetgeving waar nodig snel kan worden aangepast, zoals dat ook werd gedaan in het kader van de Crisis- en Herstelwet.

4. ,Zoek aansluiting bij Europese richtlijnen

De Energiewet kent een duidelijke relatie met verschillende Europese Richtlijnen waaraan Nederland moet voldoen, in het bijzonder het Clean Energy Package. De NVDE juicht toe dat er werk gestoken is in het voorzien in implementatie van nieuwe Europese regelgeving omtrent energie. Wij signaleren wel dat er niet overal correct wordt aangesloten op Europese formuleringen.

Een concreet voorbeeld is de definitie ‘*aggregeren*’: Het inkopen van opgewekte elektriciteit wordt voortaan ‘*aggregeren van invoeding*’ genoemd. Daarnaast is er sprake van ‘*aggregeren van vraagresponse*’. De Europese definitie (Europese Richtlijn 2019/944 (39)) beslaat alleen het laatste. Desalniettemin moet de rol van de aggregator meer ingeregeld worden conform de werkwijze in de Nederlandse markt. Daarbij heeft het onze voorkeur om de term aggregator niet in twee verschillende betekenissen te gebruiken. Andere terminologie is hierbij op zijn plaats.

5. Uitwerken van gasafsluiten

In de Kamerbrief van 18 november 2020 heeft minister Wiebes aangegeven de tijdelijke oplossing omtrent het socialiseren van het verwijderen van gasaansluitingen structureel te willen regelen in de Energiewet, en daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen. De NVDE steunt het vinden van een structurele oplossing maar constateert dat hiervoor nog geen opzet is gedaan in het geconsulteerde wetsvoorstel en kijkt uit naar de uitwerking hiervan.

6. Bescherming van eindgebruikers

Op dit moment vallen alle klanten van een leverancier bij kleinverbruikersleveringen onder het leveranciersmodel en de garantie die daarbij hoort wanneer er een leverancier failliet gaat. In het geconsulteerde wetsvoorstel wordt het type kleinverbruiker uitgesplitst naar afnemer. De NVDE pleit ervoor dat de beschermde status van klanten onder het huidige leveranciersmodel in stand moet worden gehouden, geldend voor alle kleinverbruikers, en niet moet worden uitgesplitst naar het soort afnemer.

7. Waarborg gelijk speelveld voor marktdeelnemers

Het is ter bevordering van de transitie van belang dat de energiemarkt met verschillende marktrollen maximaal toegankelijk blijft. De NVDE pleit dan ook voor een gelijk speelveld voor marktdeelnemers waarbij deze partijen bij deelname op de markt moeten voldoen aan eisen die de eindafnemers adequate bescherming bieden.

8. Voeg het cable poolingartikel toe

In de huidige Elektriciteitswet is met het amendement-Van der Lee een artikel over cable pooling aangenomen. Dit richt zich op meerdere producenten op één aansluiting. Het Cable poolingartikel is in het huidige concept verdwenen uit hoofdstuk 1 (artikel 1.2). Het lijkt vergeten te zijn, want er wordt wel naar dit artikel gerefereerd in de Memorie van Toelichting. Het is hierbij van belang om expliciet aan te geven welke regels gelden wanneer een wind- of zonproject bij een bestaande installatie komt en wanneer beide installaties nieuw zijn. Dit is essentieel om onduidelijkheid voor marktpartijen en netbeheerders te voorkomen.

NVDE denkt graag constructief mee bij de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel en bijbehorende lagere regelgeving. Uiteraard zijn wij graag bereid tot nadere toelichting op deze reactie.

Over de NVDE:

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is dé organisatie van ondernemers in duurzame energie in Nederland. Ze vertegenwoordigt meer dan 6000 bedrijven, netbeheerders en energiecoöperaties. De NVDE maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector.

www.nvde.nl